

Motion till riksdagen
2013/14: MJ298

av Jens Holm m.fl. (V)

Minskad köttkonsumtion

1 Innehållsförteckning

2	Förslag till riksdagsbeslut	2
3	Bakgrund.....	2
4	Mål om minskad animaliekonsumtion	4
5	Handlingsplan för minskad köttkonsumtion	4
6	Avvecklade stöd till köttindustrin	4
7	Vegetariska måndagar.....	5
8	Upphandla grönt.....	5

Fel! Okänt namn på

2 Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör införas ett mål om att minska köttkonsumtionen med 25 procent fram till 2020 jämfört med dagens nivåer.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att det bör tas fram en handlingsplan för hur klimatpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas.
3. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige bör agera för ett slutdatum inom EU då kontraproduktiva subventioner som stöder kött- och mejeriindustrin ska vara utfasade.
4. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Sverige ska verka för att EU:s dumpning av livsmedelsöverskott till länder i syd ska upphöra.
5. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att kommuner ska uppmuntra till vegetarisk kost, exempelvis genom att införa en vegetarisk dag i veckan.

3 Bakgrund

Sedan 1950-talet har världens köttkonsumtion mer än femfaldigats. Om inget görs kommer världens konsumtion av kött att fördubblas till 2050 jämfört med 1999 års nivåer. Enligt FAO-rapporten *Livestock's Long Shadow* står den globala animalieindustrin för 18 procent av världens totala utsläpp av växthusgaser. Enligt FAO:s rapport kan boskapssektorn vara en av de största orsakerna till förlusten av biologisk mångfald då den nyttjar 30 procent av jordens landyta och 70 procent av all jordbruksmark i världen. Boskapssektorn är dessutom en av de främsta orsakerna till skövlingen av tropisk skog. Hela 70 procent av den tidigare skogsmarken i Latinamerika har omvandlats till betesmark. Regnskog skövlas även för odling av djurfoder, inte minst soja, som sedan exporteras för att användas i exempelvis EU:s köttproduktion.

Stora delar av världen lider av vattenbrist. Samtidigt överutnyttjar livsmedelsproduktionen vatten. Enligt FAO står boskapssektorn bakom en stor del av det ökade användandet av vatten och nyttjar över 8 procent av världens vattenresurser. Köttproduktion förbrukar mycket mer vatten än produktion av vegetabilier. För att producera ett kilo vegetabilier krävs mellan 400 och 3 000 liter vatten, medan kycklingkött kräver 6 000 liter och nötkött 15 000 liter eller mer (Stockholm International Water Institute, *More Nutrition Per Drop*, 2004). För att hushålla med vattnet borde vi alltså äta mer vegetabilier och mindre kött.

Med internationella mått mätt är Sverige en storkonsument av animaliska produkter, och konsumtionen har ökat kraftigt. En viktig orsak till detta är

EU-medlemskapet och en allt billigare import som en följd av att gränshinder har tagits bort. I dag är nästan hälften av allt kött som konsumeras i Sverige importerat. Svenskarna äter i dag mer kött än någonsin. Sedan 1990 har konsumtionen ökat med 40 procent, från 60 kilo per person och år till 85 kilo år 2012 ("Köttkonsumtionen i siffror", Jordbruksverket, rapport 2013:2). Med den nivån hamnar svensken långt över världssnittet på 42 kilo per person och år.

Den ökande köttkonsumtionen har fått de svenska utsläppen att öka kraftigt. Enligt "Trends in greenhouse gas emissions from consumption and production of animal food products" (Cederberg, Hedenus, Wirsenius, Sunesson, Animal July 2012) har utsläppen från den svenska konsumtionen av animalier under samma period ökat med 22 procent, till 10 miljoner ton CO₂e. 10 miljoner ton är nästan lika mycket som utsläppen från Sveriges 4,3 miljoner personbilar. Forskarnas slutsats är att möjligheterna att minska utsläppen med en effektivare produktion är begränsade. Om världen ska lyckas att begränsa den globala uppvärmningen till max 2 grader Celsius måste konsumtionen av animaliska produkter minska, menar man (Cederberg, Hedenus, Wirsenius, Sunesson, Animal July 2012).

I januari 2013 publicerade Jordbruksverket rapporten "Hållbar köttkonsumtion. Vad är det? Hur når vi dit?" (Jordbruksverket, rapport 2013: 1). I den lyfter de upp den snabbt ökande konsumtionen av animalier och vilka konsekvenser denna kan få. Man konstaterar att köttkonsumtionen måste minska av klimatskäl samt att det med en minskad köttkonsumtion också följer bättre möjligheter att förse hela jordens befolkning med föda. I rapporten lägger man fram en serie förslag på åtgärder/styrmedel som skulle kunna bidra till en minskad köttkonsumtion. I sammanfattningen skriver man: "Vi i västvärlden behöver äta mindre kött för att utsläppen av växthusgaser från livsmedelsproduktionen ska minska. I synnerhet nötkött bidrar med stora utsläpp av växthusgaser. Vi behöver också äta mindre kött för att jordens resurser ska räcka till att producera mat åt alla. Det gäller alla köttslag" (Jordbruksverket, 2013, sammanfattningen, sid. 5).

Vår påverkan på klimatet är långt större än vad som är hållbart. Alla sektorer måste därför ta sitt globala klimatansvar. Vi är övertygade om att svenskarna är redo att minska sin påverkan från livsmedelskonsumtionen om de bara ges rimliga möjligheter till ett klimatrationaliserat agerande. Vänsterpartiet vill verka för beteendeförändringar för en hållbarare livsmedelskonsumtion. Det är i synnerhet konsumtionen av animaliska produkter i Sverige och den industrialiserade delen av världen som måste minska. Samtidigt behöver en större andel av de animaliska produkter vi konsumerar vara lokalproducerade och ekologiska. Vi anser att flera av de förslag för en minskad köttkonsumtion som Jordbruksverket har resonerat kring är intressanta och bör övervägas noggrannare av riksdag och regering, exempelvis subventioner till utsläppsminskande åtgärder, stöd för att fasa ut den klimatmässigt sämsta produktionen samt information och utbildningsinsatser. Med rätt metoder tror vi att det finns goda möjligheter att minska animaliekonsumtionen. Vi ser med intresse på de framgångsrika åtgärder som vidtagits för att reducera konsumtionen av alkohol och tobak. Vi noterar också att merparten av svenska folket är beredd

Fel! Okänt namn på

att minska sin konsumtion av kött om detta leder till minskade utsläpp av växthusgaser (Genusperspektiv på allmänhetens kunskaper och attityder till klimatförändringen, Naturvårdsverket, 2009).

4 Mål om minskad animaliekonsumtion

Precis som Klimatberedningen (SOU 2008:24) har konstaterat saknas det styrmedel inom jordbrukssektorn som är direkt riktade mot att minska utsläppen av växthusgaser. En ansvarsfull hållning vore därför att anta ett nationellt mål om en minskad köttkonsumtion. Ett mål om att minska köttkonsumtionen med 25 procent fram till 2020, jämfört med dagens nivåer, bör införas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

5 Handlingsplan för minskad köttkonsumtion

För att uppnå målet om en minskning av köttkonsumtionen med 25 procent till 2020 bör det tas fram en handlingsplan för hur klimatpåverkan av livsmedelskedjan, inklusive animalieproduktionen, ska minskas. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

6 Avvecklade stöd till köttindustrin

I Vänsterpartiets rapport "Djurindustrin och klimatet – EU blundar och förvärrar" (2007) konstaterar vi att EU understödjer kött- och mejeriindustrin med ungefär 30 miljarder kronor per år i form av s.k. interventioner och direktstöd. Dessutom ger EU 400 miljoner kronor i stöd till marknadsföring av olika djurprodukter, så att försäljningen av dem därmed ska öka. Sverige bör agera för ett slutdatum inom EU då subventioner som stöder kött- och mejeriindustrin ska vara utfasade. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

Sverige bör verka för att EU:s dumpning av livsmedelsöverskott till länder i syd ska upphöra. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

7 Vegetariska måndagar

Allt fler kommuner, skolor och företag har anammat idén om köttfria måndagar som ett sätt att minska köttkonsumtionen och uppmärksamma fördelarna med att äta mer vegetariskt. Tanken är att vända på normen och göra vege-

Fel! Okänt namn på

tarisk mat till huvudalternativet en dag i veckan, oftast på måndagar. Köttfria måndagar är en del av en växande global rörelse där främst kommuner använder en köttfri dag i veckan som ett sätt att minska sin köttkonsumtion.

Vänsterpartiet anser att köttfria måndagar är ett bra sätt att minska köttkonsumtionen. Regeringen bör verka för att kommuner ska uppmuntra till vegetarisk kost, exempelvis genom att införa en vegetarisk dag i veckan. Detta bör riksdagen som sin mening ge regeringen till känna.

8 Upphandla grönt

Den offentliga sektorn gör upphandlingar varje år för motsvarande ca 500 miljarder kronor. En stor del av det som upphandlas är mat. De offentliga upphandlingarna är ett utmärkt instrument för att påverka den totala konsumtionen, och den offentliga sektorn bör uppmanas att upphandla mer frukt och grönt och mindre kött.

Stockholm den 12 september 2013

Jens Holm (V)

Torbjörn Björlund (V)

Hans Linde (V)

Siv Holma (V)

Kent Persson (V)